

XVIII C 5105/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w Wydziale XVIII Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Piotr Wewióra

protokolant: Michał Frajtak

rozpoznawszy w dniu: 19 kwietnia 2017 roku

w Ł. na rozprawie

sprawę z powództwa: (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty - Subfundusz KI 1 z siedzibą w W.

przeciwko: A. Z.

o: zapłatę

(1) oddała powództwo;

(2) zasądza od powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego - Subfunduszu KI 1 w W. na rzecz pozwanego A. Z. 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

XVIII C 5105/16

UZASADNIENIE

I. *Stanowiska stron.*

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty – Subfundusz KI 1 w W., reprezentowany przez radcę prawnego, domagał się zasądzenia od pozwanego A. Z. 4.125,34 zł szczegółowo opisanymi w pozwie, nadto kosztów procesu według spisu na 679,84 zł.

Pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, podniósł zarzut przedawnienia. Nadto zakwestionował roszczenie co do zasady jak i wysokości.

II. *Ustalenia faktyczne i ocena dowodów.*

A. Z. zawarł 2 sierpnia 2007 roku umowę pożyczki z (...) Bankiem spółką akcyjną w K., na podstawie której Bank udzielił pożyczki na kwotę 2.189,43 zł, ze spłatą do 25 lipca 2009 roku.

(umowa, k. 92 – 96)

(...) Bank spółka akcyjna w W., będący następcą prawnym pierwotnego wierzyciela, wystawił 21 kwietnia 2010 roku bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko A. Z. na wymagalne łącznie 2.597,66 zł.

(bankowy tytuł egzekucyjny, k. 98)

Postanowieniem Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 1 czerwca 2010 roku nadano bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z 21 kwietnia 2010 roku klauzulę wykonalności.

(postanowienie, k. 101)

III. **Ocena roszczenia.**

(A) Zasada odpowiedzialności.

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 k.c.). Umówienie się o odpłatny charakter pożyczki jest dopuszczalne w świetle zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.) i stanowi w warunkach rynkowych normę.

(B) Przedawnienie.

Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (art. 117 § 2 k.c.). Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata (art. 118 k.c.). Bieg przedawnienia przerywa się – między innymi – przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo (art. 124 § 1 k.c.), przy czym w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 k.c.).

Dla roszczenia dającego pożyczkę o jej zwrot nie przewidziano szczególnego terminu przedawnienia. Udzielanie pożyczek ludności mieści się w ramach działalności gospodarczej pierwotnego wierzyciela. W tych okolicznościach termin przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda wynosi trzy lata, co nie jest skądinąd przedmiotem sporu.

Powód wywodzi, że roszczenie nie uległo przedawnieniu, gdyż jest uprawniony do korzystania z jego przerwania przez złożenie wniosku i uzyskanie klauzuli wykonalności przez bank jako poprzednika prawnego powoda w zakresie przedmiotowej wierzytelności.

Pozwany podnosi zaś, że powód niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwanie biegu przedawnienia przez instrument stanowiący wyłączne uprawnienie banku.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w sprawie III CZP 29/161, nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie. Wskazując na swoje wcześniejsze orzecznictwo Sąd Najwyższy wywiódł, że wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na rzecz którego została wydana klauzula wykonalności; nie jest bowiem wystarczająca tożsamość wierzytelności lecz konieczna jest również identyczność osób, na rzecz których czynność ta została dokonana. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są więc tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Sąd Najwyższy wskazał jednoznacznie, że nabywca wierzytelności nie

będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Podsumowując swoje stanowisko, Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę, że wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

Sąd w obecnym składzie w pełni powyższą argumentację popiera. Znajduje ona dodatkowe uzasadnienie w tym, że Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 45/122 orzekł, iż przepisy uprawniające banki do wydawania bankowych tytułów egzekucyjnych i prowadzenia na ich podstawie egzekucji (art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 p.b.3) są niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Jak wskazano w uzasadnieniu przywołanego wyroku, bankowy tytuł egzekucyjny stanowił wyjątkowy przywilej prawny banku. Dokument ten, pochodzący od prywatnego podmiotu gospodarczego, zastępował orzeczenie sądu, wydawane po przeprowadzeniu przez sąd postępowania, w którym pozwanemu dłużnikowi przysługują liczne gwarancje zabezpieczające równość stron postępowania. Bank stawał się więc dosłownie sędzią we własnej sprawie i de facto podmiotem wymiaru sprawiedliwości, który – zgodnie z art. 175 Konstytucji – sprawują wyłącznie sądy. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że żaden inny podmiot, nawet państwowy, nie miał uprawnienia podobnego do bankowego tytułu egzekucyjnego.

W tych okolicznościach uznanie za skuteczne przerwanie biegu przedawnienia w stosunku do wierzyciela niebędącego bankiem, stanowiłoby o dalszym rozszerzaniu skuteczności niekonstytucyjnego unormowania, w dodatku na korzyść podmiotu, który nie jest uprawniony do wystawiania instrumentu analogicznego do bankowego tytułu egzekucyjnego. Wykładnia, która prowadziłaby do rozszerzenia skutków prawnych instrumentu o charakterze wyjątkowym, a do tego niekonstytucyjnego, i to przy orzekaniu po uchyleniu niekonstytucyjnych przepisów, byłoby sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) oraz zasadą prymatu Konstytucji (art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji).

Nie stanowi przekonującego argumentu przeciwnego reguła, zgodnie z którą bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie uchylanych przepisów, zachowuje moc tytułu wykonawczego także po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej, którą między innymi uchylono przepisy uznane za niekonstytucyjne (art. 11 ust. 3 ustawy nowelizującej⁴). Norma ta pozwala jedynie na to, by wierzyciel wymieniony w tytule wykonawczym, będącym zaopatrzone w klauzulę wykonalności bankowym tytułem egzekucyjnym – a więc bankowi – na prowadzenie egzekucji na podstawie takiego tytułu. Unormowanie to nie stanowi podstawy rozszerzania skuteczności przepisów uznanych za niekonstytucyjne na podmioty niebędące bankami.

(C) Rozstrzygnięcie.

Nie budzi wątpliwości, że przynajmniej na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, dochodzone obecnie przez powoda były wymagalne. Oznacza to, że termin przedawnienia kończył swój bieg najpóźniej z upływem 21 kwietnia 2013 roku (art. 117 § 2 w związku z art. 118 w związku z art. 112 zd. I k.c.). Jest to przy tym wersja najkorzystniejsza dla powoda. Nie bez racji bowiem podnosi pozwany, że zgodnie z treścią umowy, pożyczka miała być spłacona do 25 lipca 2009 roku, a więc w tym wypadku przedawnienie następowaloby już z upływem 25 lipca 2012 roku.

Nie ma to jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy o tyle, że nawet przyjmując wersję najkorzystniejszą dla powoda, roszczenie uległo przedawnieniu. Skoro pozew został złożony 29 kwietnia 2013 roku, a więc już po upływie okresu przedawnienia, tedy nie mógł dokonać przerwania jego biegu. Należności uboczne przedawniły się najpóźniej z przedawnieniem należności głównej, co nie budzi wątpliwości stron.

Wobec skuteczności zarzutu przedawnienia, roszczenie powoda podlega oddaleniu w całości.

IV. *Koszty.*

Powód przegrał sprawę w całości.

Na koszty procesu pozwanego złożyło się 600 zł wynagrodzenia pełnomocnika według stawek minimalnych (art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c.). Nie złożono należytego dowodu uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego przez pozwanego.

Powód obowiązany jest zwrócić powodowi całość poniesionych kosztów procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).

1 Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, LEX nr 2067028.

2 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., P 45/12, OTK-A z 2015 r., nr 4, poz. 46.

3 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (j.t. – Dz.U. z 2015 r. poz. 128).

4 Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1854).